

Er målrettet elever på ungdomsuddannelser og elever fra udskoling i folkeskolen.

Øvelsen varer cirka 45 - 60 minutter

Dialogværktøjet udspringer af DCUMs inspirationsmateriale
Forebyg og bekæmp deling af krænkende materiale, DCUM 2017

Dialogøvelse

Formålet med dette værktøj er at få eleverne til at reflektere over deres brug af sociale medier. Gennem samtale og refleksion etablerer eleverne konkrete principper for adfærd. Principper der kan hjælpe med at forebygge krænkelse og mobning på sociale medier.

Øvelsen består af

dialogkort til samtale og refleksion.
Øvelsen består dels af gruppearbejde, dels af præsentationer i plenum med fælles drøftelse og udformning af klassens principper for adfærd på sociale medier.

Sådan gør I

Gruppearbejde (20 min)

- Klassen inddeles i grupper af 4-5 elever. Hver gruppe får tildelt et dialogkort med en case. Casen eksemplificerer gængse problemstillinger knyttet til deling af krænkende materiale.
- En fra gruppen læser først casen, og derefter den tilhørende infotekst, højt for resten af gruppen. Brug lidt tid på at tænke over problemstillingen, og drøft herefter jeres tanker i gruppen. Det er vigtigt, at alle får mulighed for at byde ind. På bagsiden af casen står der en række refleksionsspørgsmål og samtaleemner, som kan hjælpe jer med at få snakken i gang. Formålet med øvelsen er, at I tænker over og snakker om deling af materiale på sociale medier.
- Planlæg i gruppen hvad I vil præsentere for klassen. Præsentationen skal dække følgende:
 - o En kort præsentation af casens overordnede emne og problemstillinger (se f.eks. samtaleemnerne)
 - o 3 overvejelser I har gjort jer, i forbindelse med dialogen om casen

Præsentation (5 min pr. gruppe)

- Grupperne præsenterer på skift hver deres case med fokus på ovenstående punkter.

Klassens principper (15 minutter)

- Udform i fællesskab 4 principper, som er gældende for klassens adfærd på sociale medier.
Tag fx udgangspunkt i disse spørgsmål:
 - o Hvad betyder 'samtykke', når materiale deles på sociale medier?
 - o Hvad må umiddelbart deles? Hvornår skal man spørge om lov?
 - o Hvad kan vi gøre for at undgå deling af krænkende billeder i klassen?
 - o Hvad kan vi gøre, hvis vi oplever at krænkende billeddeling finder sted i klassen?
- Gør principperne synlige over for klassen og andre elever på skolen.

Refleksionsspørgsmål

- Hvad ville I gøre, hvis dette skete for jer?
- Hvilke problemer kan der være, ved at udveksle billeder på sociale medier?
- Hvordan kan man vise tillid til hinanden på sociale medier?
- Hvad betyder samtykke? Hvilke problematikker omkring samtykke, gør sig gældende i casen?

Stikord til samtaleemner

- Samtykke
- Tillid
- Konsekvens
- Uskrevne regler
- Lovgivning
- Digitale fodspor

Tillid

Case

Du er netop gået fra din kæreste igennem 2 år. Da I var kærester udvekslede I intime billeder med hinanden. Efter I slog op, kom du til at vise billederne af din ekskæreste til nogle stykker i din omgangskreds. Billederne spredes nu blandt eleverne på skolen, og du har ikke længere kontrol over, hvem der har set dem.

Er billeder et tegn på tillid?

Delingen af intime billeder mellem kærester eller tætte venner/veninder betragtes ofte som en gensidig tillidserklæring og et tegn på, at man som kærester kan stole på hinanden – som at fortælle en hemmelighed til hinanden. Når et forhold afsluttes er virkeligheden pludselig en anden. Tilliden mister værdi og kan misbruges.

Refleksionsspørgsmål

- Hvad ville I gøre, hvis I oplevede, at der blev spredt nøgenbilleder af en af jeres veninder?
- Hvor kan skylden placeres i denne case?
- Kender I til lovgivningen på området, hvis noget lignende skulle ske?
- Hvilke IT-mæssige sikkerhedsforanstaltninger bruger I, når I er på de sociale medier?

Stikord til samtaleemner

- Samtykke
- Skyld
- Lovgivning
- IT-sikkerhed

Skyld

Case

En af dine veninder lægger intime billeder af sig selv på Instagram, hvor hun har 5000 følgere. En dag begynder hun at opføre sig underligt. Hun går alene og 'gemmer' sig på skolen. I et frikvarter spørger du hende, om der er noget galt. Hun fortæller, at hun foruden de intime billeder fra Instagram, har haft nøgenbilleder til at ligge på sin computer. Computeren er blevet hacket og billederne er blevet spredt.

Er det venindens egen skyld?

Spørgsmålet om, hvorvidt det er venindens egen skyld, når hun har taget risikoen og haft nøgenbilleder liggende på sin computer, rejses ofte. Det kan være hårdt når andre mener, at det er ens egen skyld, men man har ret til at have intime billeder liggende på sin private computer, og det er en krænkelse af privatlivet, når materiale deles uden samtykke.

Refleksionsspørgsmål

- Hvad ville I gøre, hvis I blev inviteret ind i en gruppechat på Facebook, hvor der blev delt intime billeder?
- Hvilke problematikker omkring samtykke, gør sig gældende i casen?
- Hvad tænker I, der kan gøres for at forhindre at intime billeder deles i lukkede chatgrupper, på jeres skole?
- Kender I til lovgivningen på området? Kunne I finde på at anmelde det?

Stikord til samtaleemner

- Blåstempling
- Samtykke
- Delingskultur
- Lovgivning
- Fællesskaber på sociale medier

Mennesket forsvinder

Case

En elev fra skolen inviterer dig med i en gruppechat på Facebook. Du vil ikke gå glip af noget, og accepterer invitationen. På chatten oplever du, at der bliver delt billeder af forskellige drenge og piger fra skolen – med sjofle og grænseoverskridende kommentarer tilføjet.

Hvem er mennesket bag billedet?

På sociale medier mister man nemt fornemmelsen af, at det er virkelige personer på billederne, og glemmer, hvilke konsekvenser, det kan have for de pågældende, at et privatbillede flyttes fra en kontekst til anden uden samtykke. Her kan opstå en kultur, hvor billeder udgør trofæer, som kan bruges til at profilere sig med. Selvom man ikke selv videresender billederne, kan det være ulovligt at være en del af disse chats, hvor afbildede ikke har givet samtykke til at billeder deles.

Refleksionsspørgsmål

- Hvad ville I gøre hvis, der blev spredt intime billeder af jer?
- Hvordan kan I sige til hinanden, hvis der foregår noget, I ikke ønsker på sociale medier?
- Kender I til uskrevne regler på sociale medier?
- Har I prøvet at gøre noget grænseoverskridende, fordi I oplever at alle andre gør det?

Stikord til samtaleemner

- Blåstempling
- Delingskultur
- Samtykke
- Uskrevne regler
- Digitale fodspor
- Lovgivning

Fællesskab

Case

Du og dine venner sender grænseoverskridende billeder til hinanden. Det er sjovt og det skaber en fællesskabsfølelse. Jo mere grænseoverskridende et billede desto bedre. Der er en uskreven regel i gruppen om, at I ikke må tage screenshots af de billeder I modtager. Til en fest kommer du ved en fejl til at sende et intimt billede af dig selv til en forkert person. Personen tager et screenshot, og du er bange for at vedkommende deler billedet.

Vil du være en del af fællesskabet?

Grænseoverskridende adfærd kan være dragende og fællesskabsgivende. Når ens omgangskreds blåstempler en bestemt adfærd, kan man let lade sig rive med. Det kan dog være svært at kende de langsigtede konsekvenser af adfærden. Det kan være svært for modtageren at skelne imellem at modtage et billede, og dele det videre.

Refleksionsspørgsmål

- Hvad kan man (ikke) tillade sig at dele på sociale medier?
- Hvordan kan man gøre hinanden opmærksomme på grænser, på de sociale medier?
- Hvilke problematikker omkring samtykke gør sig gældende i casen? Hvordan kan man opnå samtykke?
- Hvad forstår I ved digitale fodspor?

Stikord til samtaleemner

- Grænser
- Delingskultur
- Uskrevne regler
- Digitale fodspor
- Samtykke

Grænser

Case

På din 18 års fødselsdag vælter det ind med beskeder. De fleste bliver lagt op på din Facebook-væg. Mange af dine venner lægger også billeder ud, af oplevelser I har haft sammen det forgangne år. Pludselig opdager du, at der blandt de søde og sjove hilsner er blevet lagt et billede op fra en fest i årets løb, hvor du, da du var single, kysser med en elev fra en ældre årgang på skolen. På Facebook kan billedet nu ses af både din mormor og din nuværende kæreste.

Hvor går din grænse?

Når billeder eller videoer offentliggøres og deles på sociale medier, glemmer man ofte, at mennesker har forskellige grænser. Det som én person oplever som sjovt, kan en anden person opleve krænkende. Det vil ofte afhænge af omstændighed og situation. Grænsen mellem 'sjovt' og 'krænkende', kan være yderst svær at finde.

Refleksionsspørgsmål

- Hvad ville I gøre i ovenstående situation?
- Hvad kan man tillade sig på de sociale medier?
- Hvordan kan man sige til hinanden, hvis der foregår noget, man ikke synes om på sociale medier?
- Kender I til lovgivningen på området?

Stikord til samtaleemner

- Privatliv
- Samtykke
- Lovgivning
- Uskrevne regler
- Blåstempling

Privatliv

Case

I slutningen af et frikvarter har en gruppe fra klassen logget sig ind på en af de andre elevers computer. De er i færd med at ændre elevens statusopdatering på Facebook med et billede, som er hentet fra en pornoside. Du synes, det er sjovt, men du ved også, at eleven, som det går udover, ikke vil bryde sig om det.

Hvornår er det privat?

Det er lige så problematisk at være dem, som passivt ser til, at krænkelse foregår, som at være dem, der udfører krænkelse. Ved at undlade at sige fra, er det en form for anerkendelse og blåstemping af adfærden. Derudover er det ulovligt, at gå ind på andres private online konti uden deres tilladelse – det hører under paragraffen omkring hacking.